

KESKI-SUOMEN TURVALLISUUS- JA VALMIUSTOIMIKUNTA (Laajennettu kokoonpano)

Aika: **Torstai 31.3.2022 klo 8.00–9.07**

Paikka: **Etäkokous e-Tuve**

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Pekka Hokkanen avasi kokouksen klo 8.00.

Maakunnan koronatilanne on edelleen haastava. Tartuntoja on runsaasti koko maakunnan alueella. Tauti leviää herkästi ja tilanne heijastuu viranomaisten ja terveydenhuollon toimintaan etenkin sairauspoissaolojen määrien kasvuna.

Ukrainassa järkyttävät sotatoimet jatkuvat ja sota-alueiden humanitäärinen kriisi on jo osin sietämättömällä tasolla. Sodan vaikutukset heijastuvat myös Keski-Suomeen muun muassa pakolaiskysymyksen osalta.

Suomen viranomaiset näkevät kansallisen turvallisuuden uhkakuvana Venäjän laaja-alaisen hybridivaikuttamisen lisääntymisen etenkin Nato-keskustelun tiivistymisen myötä.

2. VNTIKE-tilannekatsausraportti/Ukraina

Pauli Nurminen:

- Ukraina on toteuttanut myös onnistuneita vastahyökkäyksiä
- Venäjän odotetaan lisäävän tulevana kuukausina kyber- ja informaatio-operaatioita sekä pyrkimyksiä vaikuttaa myös Suomen Nato-keskusteluun.
- Huoltovarmuus ja talous: ruoan hinnan arvioidaan nousevan tänä vuonna noin 11 %
- Pakolaistilanne Suomessa:
 - o n. 16 900 rekisteröityä asiakasta, todellisuudessa lukumäärä suurempi (osa pakolaisista turistiviisumeilla).
 - o Pelastustoimi valmistelee ohjeistusta tilapäiskäyttöön otettavista tiloista
 - o Mariupolissa on vielä saarroksissa n. 160 00 ihmistä
- Toistaiseksi ei ole viitteitä Venäjän vetäytymisestä
- Venäläisten tutkimusten mukaan 73 % venäläisistä tukee sotilasoperaatioita, määrä kasvanut.
- Venäjän toimilla pitkäaikaisia vaikutuksia koko Euroopan huoltovarmuuteen (mm. lannoitteet ja ruokavarastot).
- Euroopan komissio pykii vahvistamaan Ukrainan ja Puolan välisiä kauppareittejä hillitsemään ruoan hintojen hillitöntä nousua ja varmistamaan viljavarastojen riittävyyden.
- Venäjä pystyy kattamaan sotatoimien kustannuksia kaasun ja öljyn hintojen nousulla.

- Ulkomaisten yritysten investointien ennustetaan laskevan huomattavasti Venäjällä (n. -20 %)
- Kansainvälinen pakolaistilanne:
 - o Ukrainasta paennut lähes 4 miljoonaa asukasta.
 - o Itä-Euroopan maat ovat esittäneet EU-komissiolle rahaston perustamista sotaa paenneiden ukrainalaisten terveydenhuoltopalveluiden kattamiseksi.
- Venäjän ja Suomen välinen junaliikennöinti on lopetettu ja sen myötä linja-autoliikenne ja maantieliikenne muutoinkin kasvamassa.

3. Suomen Punaisen Ristin tilannekatsaus

Jooel Niittynen esitteli asiaa.

Maahanmuuttoviraston tilanne 28.3.:

- Ukrainasta saapuneiden tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa hakeneiden määrä 13 881.
- Tilapäisen suojelun päätöksiä tehty 1 935, suurin suurin osa myönteisiä.
- Ilman huoltajaa olevia ukrainalaisia alaikäisiä kirjoilla alaikäisyksiköissä 144. Lisäksi maassa on alaikäisiä, joita ei ole rekisteröity vastaanottokeskukseen.
- Suomeen arvioidaan saapuvan tämän vuoden aikana Ukrainasta noin 40 000–80 000 ihmistä.
- Tieto Suomen kansainvälisen suojelun vaihtoehtoista ei ole tavoittanut kaikkia Ukrainasta paenneita: henkilöt ovat jatkaneet muihin valtioihin, koska eivät ole päässeet/osanneet hakeutua Suomessa palvelujen piiriin.

Suomen Punaisen Ristin tilanne 30.3.:

- Arvio avunsaajien määrästä: valtakunnallisesti 9 034 ja paikallisesti 1 615
- Arvio vapaaehtoistuntien määrästä: 17 800 (3 000)
- Vapaaehtoisosallistumisia: 5 249 (844)
- Keräystulos: yli 18 miljoonaa
- Ukrainasta paennut n. 3,8 miljoonaa ihmistä (UNHCR), joista lapsia yli 1,8 miljoonaa (Unicef)
- Punaisen Ristin vastaanottokeskuksissa kirjoilla 7 901 henkilöä

Keski-Suomen vastaanottotilanne 30.3.:

- Salmirannan vastaanottokeskus otettu uudelleen käyttöön, 150 paikkaa täynnä
- Jyväskylässä 500 hajasijoitusmallin paikkaa täyttymässä
- Hätmajoitus Vesalasta purettu Salmirantaan
- Jämsään tulossa 200 hajamallin paikkaa, kartoitetaan myös lähikuntien tyhjiä asuntoja.
- Yksityismajoittujia n. 400

Kuntien edustajat esittivät vahvan toiveen saada pakolaiskysymyksiä koskevaa lisäohjeistusta kunnilta vaadittaviin toimiin sekä peräänkuuluttivat koordinaation selkiyttämistä.

Puheenjohtaja korosti KSTURVA-foorumin roolia tilannekuvan muodostamisessa ja tiedon jakamisessa. Varsinaista päätäntävaltaa toimikunnalla ei ole.

4. Keski-Suomen sairaanhoitopiirin tilannekatsaus

Ensihoidon ylilääkäri Tomi Kavasmaa esitteli asiaa.

Koronatilanne:

- HUSin alueella koronatartuntamäärät laskeneet, muualla Suomessa nousussa
- Neljänsiä rokoteannoksia annettu immunosuppressoiduille henkilöille
- Sairastuneista valtaosa nuoria ja rokottamattomia tai iäkkäitä, joilla ei neljättä rokotetta
- Sairaalassa ja terveyskeskusten vuodeosastoilla jonkin verran koronapotilaita
- Arvioiden mukaan koronatilanne rauhoittuu kesään päin mentäessä, mutta syksyllä mahdollinen uusi nousujakso. Laajempia sulkutoimia tullaan tuskin enää asettamaan.
- Koronasta johtuvia poissaoloja on ollut sairaalassa ja ensihoidon henkilöstössä: paikoitellen haasteita henkilöstöresurssien riittävydessä, mutta toistaiseksi järjestelyt onnistuneet hyvin.

Ukrainan pakolaistilanne:

- Hoito tapahtuu pääosin perusterveydenhuollossa, ei ole toistaiseksi näkynyt merkittävästi sairaalassa
- Potilaiden taustalla rokottamattomuutta ja henkisen terveyden haasteita
- Varaudutaan potilasmäärien nousuun

Hoitohenkilökunnan työtaistelu:

- lakko alkaa perjantaina 1.4. klo 6.
- haasteena tarjottavan suojelutyön vähäinen määrä
- neuvotteluja käydään turvallisen hoidon takaamiseksi

Johanna Tuukkanen/Jyväskylä:

- Monta yhtäaikaista kriisiä:
 - o Koronaan liittyviä henkilöstön poissaoloja runsaasti.
 - o Perusterveydenhuollon vuodeosastoilla on paljon koronapotilaita, joskin osalla taustalla jokin muu perussyy.
 - o Tartuntatautipäivärahan maksamiseen liittyvät käytännöt ovat tuoneet lisätyötä
 - o Lakkotilanne huolestuttava ja vaikeat neuvottelut edessä. Jyväskylässä sairaanhoitopiirin lakko 1.4. alkaen sekä Jukon työseisaus ensi viikon lopulla.
 - o Ukrainalaisten pakolaisten määrä on lisääntynyt terveysasemilla; ongelmia ilmennyt potilaiden hoitoonohjauksessa.

5. Aluehallintoviraston tilannekatsaus

Jussi Herranen / LSSAVI:

- Koronan osalta seurantavaihe: tartuntoja on edelleen paljon
- AVI:n päätökset ja rajoitukset ovat purkautuneet, eikä uusien asettamista ole toistaiseksi suunnitella
- Seurataan tiiviisti tilanteen etenemistä
- Alueellinen valmiustoimikunta kokoontuu 12.4.
- Tilannekuvapalaveri alueen kunnille järjestettiin 29.3.
- LSSAVIn alueellinen valmiusharjoitus 5.-6.9.2022, teemana väestönsuojelu ja säteilyvaaratilanne.

6. Poliisin tilannekatsaus

Antero Rytkölä / Sisä-Suomen poliisilaitos:

- Poliisin operatiivinen toimintavalmius hyvä
- Maakunnan turvallisuus- ja rikostilanne varsin normaalilla tasolla
- Huumeiden käyttöä koskevat jätevesitutkimukset ovat useana vuotena osoittaneet huumeepitoisuuksien vahvaa nousua, mutta viimeisimmissä tutkimuksissa Jyväskylässä ja muissa suurissa kaupungeissa pitoisuuksissa on ollut nähtävillä selvää laskua. Tilannetta selittää suurelta osin huumausainekauppaa vastaan tehdyt laajat kansainväliset poliisioperaatiot.
- Keuruun poliisiaseman toiminta muuttuu toukokuun alusta alkaen yleispoliisimallin mukaiseksi. Tavoitteena vaikuttavampi ja kustannustehokkaampi toiminta.
- Poliisi vastaanottaa ukrainalaisten pakolaisten rekisteröintejä suojeluohjelmaan ja tilanne sujuu jouhevasti. Voimavarojen rajallisuus huomioiden suuremmista rekisteröitymisistä toivotaan ennakkovaroitusta.
- Varaudutaan Suomeen kohdistuvaan hybrdivaikuttamiseen, tärkeänä vastalääkkeenä viranomaisen viestinnän tehostaminen.
- Poliisi toivoo tulevansa informoiduksi kuntien tai vapaaehtoisjärjestöjen tietoon tulevasta mahdollisista pakolaisvakoiluun ja maakuntaan saapuneiden ukrainalaisten tietojen kalasteluun liittyvistä tilanteista.

Johanna Tuukkanen nosti esiin turvapaikkatyöryhmässä esitetyn vahvan suosituksen kaikkien vapaaehtoisten rekisteröitymisestä jonkin avustusjärjestön vapaaehtoistoimintaan (esim. SPR) mahdollisten pakolaisvakoilutilanteiden välttämiseksi.

7. Pelastuslaitoksen tilannekatsaus

Pauli Nurminen:

- Pelastuslaitoksen henkilöstössä runsaasti koronatartuntoja: haasteita palvelutason ylläpidossa erityisesti vesisukellusvalmiudessa (pidempi karanteeniaika).
- Pintapelastuksen osalta valmius hyvällä tasolla.
- Lakkotilanne ei toistaiseksi koske suoraan pelastuslaitosta, tosin yksittäiset ammattiyhdistyksiin kuuluvat henkilöt noudattavat oman harkintansa mukaan ylityö- ja vuorovaihtokieltoja.
- Pelastuslaitoksen henkilöstöresursseja haastaa myös useat avoimet rekrytoinnit.

8. Huoltovarmuuskeskuksen tilannekatsaus

Petri Jokilahti:

- AdBlue -liuoksen saatavuusongelmat ovat lisääntyneet Venäjän talouspakotteiden vuoksi ja toimitukset Venäjältä ovat merkittävästi vähentyneet. Uusia toimitusketjua on etsitty ja tilanteen arvioidaan helpottuvan huhtikuun aikana.
- Lannoitteiden myynti on avautunut uudestaan, mutta hinnat kohonneet energiahintojen nousun myötä jopa kolminkertaiseksi viime vuoteen verrattuna.
- Ukrainan tilanne on vaikuttanut merkittävästi maatalouteen: Euroopan komission päätöksen mukaisesti kesantopelloilla on mahdollista viljellä tänä vuonna mitä tahansa tukikelpoista viljelykasvia.
- Kausityövoiman saatavuudessa haasteita
- Kyberuhista varoitettu huoltovarmuuskriittisiä yrityksiä Kyberturvallisuuskeskuksen ja Supon toimesta
- Paperin tuotanto on pysähdyksissä; riskinä sanomalehtien ilmestymisen vaarantuminen lähiviikkoina.
- Omatoiminen varautuminen kiinnostaa kansalaisia laajasti mm. Kotivara 72 tuntia -järjestön pitämät luennot ovat keränneet runsaasti yleisöä.
- Tavarajunaliikenne Venäjältä jatkuu toistaiseksi, rahtiliikenne ei ole vielä pakotteiden piirissä.

9. Puolustusvoimien tilannekatsaus

Timo Mäkelä / Keski-Suomen aluetoimisto:

- Suomeen ei tällä hetkellä kohdistu suoranaista sotilaallista uhkaa, ellei kriisi eskaloitu Venäjän ja Naton väliseksi.
- Puolustusvoimat lisää merkittävästi kertausharjoitustoimintaa loppuvuoden ja ensi vuoden aikana.
- Keski-Suomen aluetoimiston paikallispuolustusharjoitus toteutui viikolla 10
- Koronatilanne panssariprikaatissa: sairaana 54 ja eristyksissä 256 henkilöä
- Aluetoimistossa yksi tartunta: ei vaikutusta toimintakykyyn.

Janne Telin / Ilmasotakoulu:

- Puolustusvoimissa ja Ilmasotakoulussa turvallisuustasoa on nostettu mm. vartiointia ja valvontaa tehostamalla.
- Koronan osalta Ilmasotakoulussa tilanne on vakaa, eikä koronatilanteella ole vaikutusta Ilmasotakoulun virka-apuun, valmiuteen tai toimintakykyyn.
- Varusmieskoulutus jatkuu suunnitelmien mukaan sopeutetusti: ylläpidetään kohortointia, jatketaan pidempiä vapaa- ja koulutusjaksotteluja sekä noudatetaan muita leviämisen estäviä varotoimenpiteitä.
- Palkatun henkilöstön osalta koronarajoituksia on purettu.

10. Havaitut ongelmat ja tukitarpeet muille toimijoille

Ei ollut.

11. Seuraava kokous

Torstaina 21.4.2022 klo **9–10** (eTUVE).

Aloitusaikaa muutettiin hyvinvointialueen päällekkäisen tilaisuuden vuoksi.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 9.07.

Muistion vakuudeksi
Laura Karjalainen